

Dubbii limaana Diigu-Kutaa 8.1

Description

Nabiyyummaa Himachuu

1-Nabiyyummaan kennaa fi tola Rabbii oltaâ€™TMaa irraa taâ€™TMeedha. Nabiyyummaan gabroota Isaa keessaa gabricha tokkotti beeksisa (wahyi) geessuun Rabbiin isa filachuudha. Rabbiin oltaâ€™TMaan Muusaan:

قَالَ يَمُوسَىٰ إِنِّي أُصْطَفِيْتُكَ عَلَى النَّاسِ بِرِسَالَتِي وَبِكَلِمِي فَخُذْ مَا
ءَاتَيْتُكَ وَكُن مِّنَ الشَّاكِرِينَ

â€œYaa Muusaa! Dhugumatti Ani ergaa Kiyyaanii fi haasawa Kiyyaan namoota irra si
filadheera. Kanaafu, wanta Ani siif kenne qabadhu, galateefattoota irraas taâ€™TMi.â€™TM jedhaâ€
Suuratu Al-Aâ€™TMaraaf 7:144

Rabbiin subhaanahu wa taâ€™TMaalaa ni jedha:

اللَّهُ يَصْطَفِي مَنِ الْمَلَائِكَةِ رُسُلًا وَمِنَ النَّاسِ إِنَّ اللَّهَ
سَمِيعٌ بَصِيرٌ

â€œRabbiin malaaykotaa fi namoota irraa ergamtoota filata. Dhugumatti, Rabbiin dhagayaa,
Argaadha.â€ Suuratu Al-Hajj 22:75

Gooftaan keenya subhaanahu wa taâ€™TMaalaa wanta fedhe uuma, ni filatas. Ergaa Isaa eessa akka
kaaâ€™TMu hunda caalaa beeka. Nabiyyummaan filannoo Rabbii oltaâ€™TMaa irraa erga taâ€™TMe, carraaqin
ykn qabsoon hin argamu. (Rabbiin qofatu nama fedhe filatee nabiyyii godha. Namni hojii fi qabsoo
ofiitiin nabiyyii taâ€™TMuu hin dandaâ€™TMu.)

2-Dhimmichi erga akkana taâ€™TMee, sobaan nabiyyummaa himachuun kijiba hundarra fokkuu
taâ€™TMeedha. Akkuma Ibn Abi Al-Izza Hanafiyy (rahimahullahu) jedhu: â€œDhugumatti, nabiyyummaa
namoota dhugaa dubbatan hunda caalaa nama dhugaa dubbatutu ykn namoota kijiban hunda caalaa nama
kijibutu himata. Kuni sanitti walitti hin naqamu nama hundarra wallaalla taâ€™TMe irratti malee. Haalli
qabatamaa isaanii waaâ€™TMee isaanii ni agarsiisa. Wanta nabiyyummaa himachu gadi jiru keessattiyyu
nama dhugaa dubbatuu fi nama kijibuu addaan baasuuf karaalee baayâ€™TMee jira. Nabiyyummaa

himachuun hoo akkam taâ€™inna laata?â€™ (Sharih Al-Aqiidati Ax-Xahaawiyah 1/130)

Dhimma kana ilaalchise Ibn Taymiyaan akkana jechuun dubbata: â€™Akkuma beekamu, namni Rabbiin irraa akka ergame himatu takkaa namoota hunda kan caaluu fi guutuu taâ€™meedha, takkaa immoo namoota hundaa gadi hirâ€™ita fi gadi aanaa kan taâ€™meedha. Kanaafi, namoota gurguddoo Saqiif keessaa tokko, yommuu ergaa itti geessu fi gara Islaamaa waamu Nabiyyiidhaan (sallallahu aleyh wassallam) akkana jedhe: Rabbiin kakadhe, jecha takka siin hin jedhu. Dhugaa kan dubbattu yoo taate, sirratti deebisuu irraa ati ija kiyya keessatti garmalee kabajamaadha. Yoo kan sobdu taate immoo, sirratti deebisu irraa ati gadii aanadha.â€™ Kanaafu, akkamitti uumamtoota hunda kan caaluu fi guutuu taâ€™me nama hundarra hirâ€™uu fi gadi aanaa taâ€™meen walitti fakkeefama

Namoota kijiban irraa eenyullee nabiyyummaa hin himanne wallaalummaan, kijibni fi badiin isarratti kan mulâ€™atu yoo taâ€™me malee. Sheyxaanni isarratti mooâ€™e. Namoota dhugaa dubbatan irraa eenyullee nabiyyummaa hin himanne, beekumsi, dhugaan, toltuu fi gosoonni kheeyri baayâ€™een isarratti kan mulâ€™atan yoo taâ€™me malee. (Namoota kijiban keessaa eenyullee nabiyyummaa yoo himate, wallaalummaan, kijibnii fi hojiin badaan isarraa mulâ€™ata. Faallaa kanaa, namoota dhugaa dubbatan keessaa namni nabiyyummaa himate, beekumsi, dhugaani fi gosoonni kheeyri hundi isarraa mulâ€™ata. Kuni nama dandeetti xiqqoo waa addaan baasuu qabuufu ifa taâ€™a.) (Sharih Al-Aqiidatil Asfahaanah fuula 89)

Ammas ni jedha: â€™Nabiyyummaan beekumsaa fi hojiwwan Ergamaan ittiin ibsamuu qabu kan of keessatti hammateedha. Sunis beekumsaa fi hojiwwan hundarra kabajamaa taâ€™meedha. Kanaafu, akkamitti kana keessatti namni dhugaa dubbatuu nama kijibaan walitti fakkeefamaa, dhugaan nama dhugaa dubbatu, kijibni nama kijibaa akkamitti addaan hin baafamnee? Kuni karaa baayâ€™een [addaan baafama]. Keessumayyu Aadam irraa kaasee hanga zamana keenyaatti beekumsi haftee nabiyyii irraa duwwaa hin taâ€™u. Gosti wanta Nabiyyoonni fi Ergamtoonni fidan, itti waamaa fi ajajaa turan beekamee jira. Hafteen ergamtoota dachii keessaa hin banne. Namoota birattis haftee ergamtoota irraa gosa wanta Ergamtoonni fidan ittiin beekan, Ergamtoota fi ergamtoota kan hin taane ittin adda baasan hin banne. (Sharih Al-Aqiidatil Asfahaanah fuula 91)

Ibn Kasiir nabiyyii dhugaa fi nama kijibaan nabiyyi himatu jidduu garaagarummaa baayâ€™ee fagoo taâ€™me yommuu jecha Rabbi oltaâ€™a kana ibsu ni dubbata.

فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِآيَاتِهِ
إِنَّهُ لَا يَفْلِحُ الْمَجْرُمُونَ

â€™Nama Rabbiin irratti kijiba uumee yookiin keeyattoota Isaa kijibsiise caalaa namni zaalimni (miidhaa hojjataan) eenyu? Dhugumatti, yakkamtoonni hin milkaaâ€™anâ€™ Suuratu Yuunus 10:17

Ibn Kasiir ni jedha: “Rabbiin olta’an ni jedha nama Rabbiin irratti kijiba uume, Rabbiin irratti dubbii sobaa dubbate, osoo isa hin ergin Rabbiin akka isa erge himate caalaa namni zaalimni, of tuuluu fi yakkaan cimaa ta’ee hin jiru. Nama kana caalaa namni yakkaa fi zulmiin guddaa ta’ee hin jiru. Namni akkanaa dhimmi isaa namoota sammuun dadhaboo ta’an irraayyu hin dhokatu. Haalli nama kanaa akkamitti nabiyyootaan wal fakkeefamaa? Dhugumatti namni dhugaan ykn kijibaan jecha tana jedhe (ani nabiyyi ofiin jedhe), Rabbiin ragaa gaarummaa isaa ykn badoomsa isaa ifatti baasu osoo isaaf gadi hin dhaabin hin dhiisu. Nama isaan argeef garaagarummaan Muhammad sallallaahu aleyh wassallam fi Museylamah kijibaa jidduu jiruu, garaagarummaa waqtii waaree fi walakkaa halkanii jidduu jiruu caalaa ifa kan baheedha.” (Tafsiiru Ibn Kasiir 2/392)

Madda:

[“Nawaqidul Imaani al-qawliyah wal amalayah”](#) fuula 184-186 Abdulaziz bin Muhammad

Date Created

May 21, 2020

Author

admin